

HB 8.S.32.3 (N)
 12.2021

Dialogverktøy – utfordringar rus og/eller psykisk helse

Målet med dette verktøyet er å sørge for eit variert bu- og tenestetilbod og dessutan normalisering og integrering. Ved å bruke verktøyet viser kommunen korleis det planlagde prosjektet samsvarer med behova til målgruppene, krav til utforming og at dette er forankra gjennom brukarmedverknad. Kommunen skal gjere ei vurdering av investerings- og driftskostnader for prosjektet. Vurderinga skal vise korleis prosjektet inngår i kommunen si heilskaplege planlegging for målgruppa. Meir utfyllande opplysningar finn de under rettleiing til dialogverktøyet på side 6.

Er det ikkje levert plankravskjema i løpet av dei siste fire åra, må det gjerast no.

Kommune	
Prosjektnamn	
Adresse for prosjektet	
Gnr. Bnr. m.m	
Dato	

1. Opplysningar om bebuarane

RETTLEIING

Opplysningar (Vi har sett inn eksempel på svar i kulepunkt)	Svar/kommentarar
Målgruppe <ul style="list-style-type: none"> personar med utfordringar knytt til psykisk helse personar med utfordringar knytt til rus personar med samtidige utfordringar knytt til rus- og psykisk helse 	
Talet på bebuarar	
Aldersgrupper/-samansetting <ul style="list-style-type: none"> 18–49 år 50–66 år 67–79 år 80 år og over 	
Bistandsbehov (beskriv spesielle behov) <ul style="list-style-type: none"> lågt middels omfattande 	

Fortsetting **kapittel 1. Opplysningar om bebuarane.**

Opplysningar (Vi har sett inn eksempel på svar i kulepunkt)	Svar/kommentarar
Nytt butilbod; bustadtype i høve til butid <ul style="list-style-type: none"> • varig bustad (omsorgsbustad) • KAD/ØHD (institusjonsplass) • korttidsplass rehabilitering (institusjonsplass) 	
Livskvalitet (spesielle behov) <ul style="list-style-type: none"> • nærleik til friluftsområde • nærleik til offentleg kommunikasjon • nærleik til sentrum, aktivitetar ol. • brukarar med ekstra behov for skjerming 	

2. Brukarmedverknad

RETTLEIING

Kommunen må vise at brukarmedverknad er vareteke og innhente skriftlege fråsegn der bruker/pårørande og/eller representantar for framtidige brukarar konkret har blitt bede om å uttale seg om talet på bustader, lokalisering/plassering, teikningar med meir.

Opplysningar (Vi har sett inn eksempel på svar i kulepunkt)	Svar/kommentarar
Korleis blir brukarmedverknad i prosjektet gjennomført? <ul style="list-style-type: none"> • interesseorganisasjon har gitt ei skriftleg fråsegn • det er etablert ei referansegruppe bestående av ... 	
Kva valmoglegheiter/alternativ har bebuarar som ikkje ønsker dette butilbodet? Har målgruppa ein reell valmoglegheit når det gjeld kvar og korleis dei ønsker å bu?	

3. Lokalisering

RETTLEIING

Med lokalisering meiner vi den geografiske plasseringa på tomt, i landskap og i forhold til eksisterande bygg, transportmoglegheiter, fasilitetar som blir brukt i dagleglivet, sosiale aktivitetar og liknande.

Opplysningar (Vi har sett inn eksempel på svar i kulepunkt)	Svar/kommentarar
Kor ligg bustadene i forhold til andre bygningar? <ul style="list-style-type: none"> • i tett busetnad • spreidd busetnad • sentral plassering 	
Offentleg transport (kva, kor, kor ofte) <ul style="list-style-type: none"> • busshaldeplass 300 m, avgang per time 	
Daglegvarer/shopping (kva/ca. avstand) <ul style="list-style-type: none"> • matbutikk 400 m • kjøpesenter 2 km • kiosk 200 m 	
Dagaktivitetar (kva/ca. avstand) <ul style="list-style-type: none"> • arbeidstilbod, 1 km • skule, 500 m • dagsenter 300 m 	
Offentlege servicefunksjonar (kva/ca. avstand) <ul style="list-style-type: none"> • NAV • bibliotek • legesenter 	
Fritidsaktivitetar/kulturtilbod (kva/ca. avstand) <ul style="list-style-type: none"> • trening og friluft, parkar osv. • kafé, andre møtestadar i nærmiljøet • kino, teater, religiøse bygningar 	

4. Samlokalisering

RETTLEIING

Enkelte bustader og institusjonar blir sett på som samlokaliserte (eller lokaliserte saman med andre bustader eller funksjonar) når dei ligg så nære at dei har visuelle, fysiske eller organisatoriske relasjonar med kvarandre.

Opplysningar (Vi har sett inn eksempel på svar i kulepunkt)	Svar/kommentarar
Omkringliggande bygningar <ul style="list-style-type: none"> • ordinære bustader • kommunalt disponerte bustader • omsorgsbustader, sjukeheim 	
Fysiske relasjonar med omkringliggande bygningar <ul style="list-style-type: none"> • felles tilkomst, inngang/adresse, • felles trapp, heis, korridor • felles uteareal, parkering osv. 	
Organisatoriske relasjonar <ul style="list-style-type: none"> • felles drift, felles personalbase, felles aktivitetar 	
Visuelle relasjonar mellom nærliggande bygningar <ul style="list-style-type: none"> • same arkitektonisk uttrykk som bygningane rundt • opplevast som eitt prosjekt (ei eining) 	
Vurder konsekvensar (positive/negative) for eksisterande busetnad og ev. ny busetnad Blir eksisterande/framtidige bustader for vanskelegstilte m.m. påverka av den planlagde etableringa.	

5. Prosjektet skal ikkje ha institusjonsliknande preg

RETTLEIING

Institusjonsliknande preg omfattar både korleis ein yter og organiserer tenester, og korleis dei fysiske omgjevnadene lagar rammer rundt kvardagslivet.

Opplysningar (Vi har sett inn eksempel på svar i kulepunkt)	Svar/kommentarar
Talet på hus og hustype <ul style="list-style-type: none"> • 1 etasje på bakken • 1 lågblock 	
Fordeling bueningar og bugrupper <ul style="list-style-type: none"> • per etasje, per hus, per område i hus 	
Planløysing i prosjektet <ul style="list-style-type: none"> • frittstående og/eller samanhengande einingar • korridorløysing og/eller svalgangsløysing 	
Bustadtype, storleik og funksjonar i bustaden <ul style="list-style-type: none"> • sjølvstendige bustader • bufellesskap • institusjon 	
Fellesareal <ul style="list-style-type: none"> • fellesarealet er ein del av buareal, • aktivitetsareal 	
Andre areal som ikkje er buareal <ul style="list-style-type: none"> • oppbevaring (areal for hjelpemiddel o.l.) • personalbase, kontor 	
Tilkomst til eigedom <ul style="list-style-type: none"> • eigen tilkomst • felles med andre omsorgsbustader 	
Inngangsparti <ul style="list-style-type: none"> • som til «ordinære» bustader • ber preg av institusjon 	
Uteareal <ul style="list-style-type: none"> • eige uteareal for kvar bustad • felles for alle i bufellesskapet 	
Parkeringsplass <ul style="list-style-type: none"> • dimensjonert som ved ordinær tomt av same storleik • større enn normalt på grunn av behovet til bebuarar, personal, besøkande 	

6. Heilskapsvurdering

RETTLEIING

A. Vurdering økonomi

Kommunen skal ha berekna både investeringskostnaden og driftskostnader for bygget.

Kommunen samanfattar kort vurderinga av investerings- og driftskostnadene som er berekna for prosjektet. Driftskostnader for sjølve bygget i år 1 og år 10 kan leggest til grunn i vurderinga.

B. Vurdering av tiltaket i ein heilskapleg samanheng

Skjema for plankrav viser korleis kommunen samla har tenkt å møte behova til målgruppa.

Beskriv korleis dette prosjektet inngår i kommunen si heilskaplege planlegging for målgruppa.

Rettleiing til dialogverktøyet

I dette prosjektet vil Husbanken gjere ei samla vurdering av kvalitet for normalisering og integrering og oppfyljing av plankravet. Skjema knytt til plankravet kan vere oversendt tidlegare. Er dokumentet over fire år gammalt må kommunen fylle ut eit nytt oppdatert skjema for å kunne få investeringstilskot.

1. Opplysningar om bebruarane

TILBAKE

Kommunen fyller ut nødvendig informasjon om framtidige bebruarar i det planlagde prosjektet.

2. Brukarmedverknad

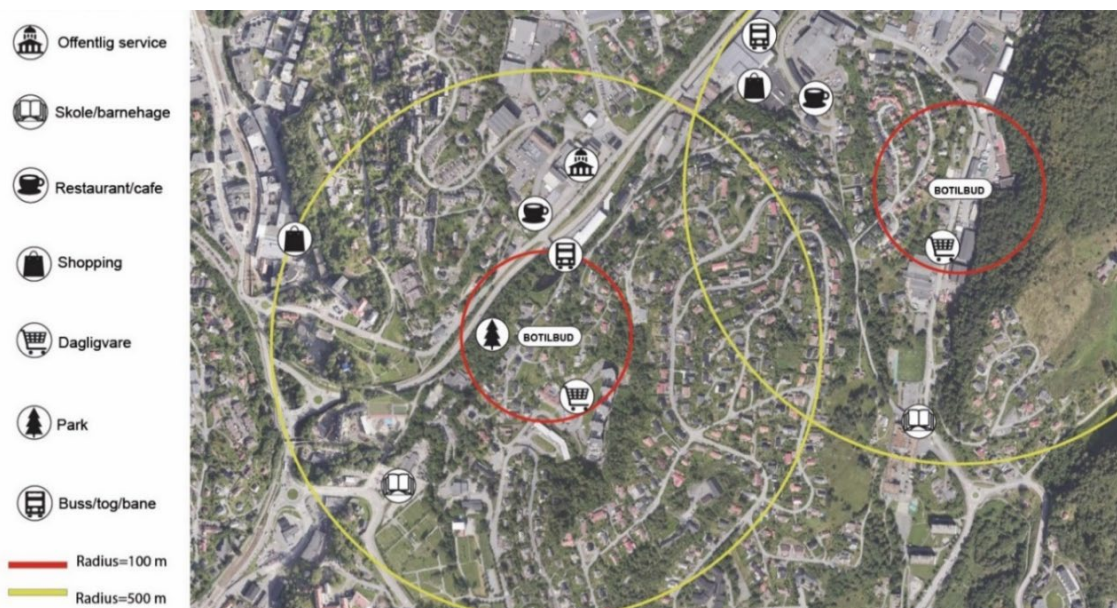
TILBAKE

Kommunen skal vise og skriftleg dokumentere at brukarmedverknad er vareteke i det aktuelle prosjektet. Om det er teke omsyn til eventuelle spesielle behov hos brukarane, bør det vere fleksibilitet i bustadene slik at dei kan bli tilpassa nye bebruarar. Dei som uttalar seg skal mellom anna vurdere talet på bustader, lokalisering/plassering og teikningar inkludert utomhusplan. Det skal komme fram kva for eit prosjekt det er, kven som uttalar seg og i kva høve.

3. Lokalisering

TILBAKE

Lokalisering er den geografiske plasseringa på tomt, i landskap og i høve til eksisterande bygg, transportmoglegheiter, servicetilbod som blir brukt i dagleglivet og sosiale aktivitetar. Det er eit overordna mål at målgruppa skal kunne bu i ordinære bustadområde, og i eit nærmiljø som er bra for han/ho eller dei som skal bu der. Dette er i tråd med prinsippa for normalisering og integrering. Personar med utfordringar knytt til rus og/eller psykiske utfordringar vil ha ulike bu- og tenestebehov, og dette vil òg variere over tid. For at kommunane skal kunne møte målgruppa sitt behov, trengst eit spekter av butilbod og ulike kvalitetar når det gjeld plassering av bustadene. Under blir det vist eit døme på kart som kan leggst ved for å syne det planlagde butilbodet, fasilitetar og avstandar med meir.

4. Samlokalisering

TILBAKE

Enkelte bustader og institusjonar blir sett på som samlokaliserte når dei ligg så nære at dei har visuelle, fysiske eller organisatoriske relasjonar med kvarandre. Samlokalisering kan ha positive og negative effektar når det kjem til normalisering og integrering.

Nokre personar treng butilbod med stasjonær bemanning i ein periode, for så seinare å flytte til meir permanente bustader. Bustader med tenestebase og døgnbemanning er ofte samlokaliserte.

Samlokalisering av mange einingar i langvarige butilbod kan vere uheldig fordi fleire bebuarar med dei same type utfordringane kan ha negativ påverknad på kvarandre. Det kan derfor vere viktig å etablere spreidde butilbod for å unngå ein uheldig busituasjon. Mange i målgruppene av personar med utfordringar knytt til rus og personar med utfordringar knytt til psykisk helse føretrekker å bu i ordinære bustadområde.

5. Prosjektet skal ikkje ha institusjonsliknande preg

TILBAKE

Institusjonsliknande preg omfattar både korleis ein yter og organiserer tenester, og korleis dei fysiske omgjevnadene lagar rammer rundt kvardagslivet. Det at bustaden/butilbodet kjennest som ein heim og ikkje ein arbeidsplass er eit viktig prinsipp for normalisering og integrering. Under er det lista opp nokre av vurderingskriteria.

Omsorgsbustader

- Bustaden skal gi moglegheit for eit privatliv og vere forma som ein bustad framfor ein arbeidsplass.
- Prosjekt med institusjonspreg står fram meir som ein arbeidsplass enn som ein heim. Dette handlar til dømes om forholdet mellom areal brukt til drift, sett opp mot areal tilhøyrande bebuarane.
- I prosjekt med mange bustader for personar med spesielle behov er faren for institusjonspreg stor.
- Følgande fysiske element er vesentlege for om eit prosjekt vil få institusjonspreg: arkitektonisk utforming av bygningane (storleik på prosjektet, struktur, planløsning), uteareal i tilknytning til bustaden, tilkomstforhold, dimensjonering, utforming og plassering av parkeringsplassar.

Institusjon

- Bruk arkitektoniske, organisatoriske og fysiske grep for å lage ein mest mogleg open institusjon (invitere inn/ ut, tilgjenge/nærleik).
- Omsorgsbygg har eit potensial for å bli utvikla til vitale møteplassar på tvers av alder og livssituasjonar. Med rett lokalisering, attraktiv utforming og eit interessant innhald kan slike stadar bidra til å styrke eksisterande nærmiljø og sentrumsområde.
- Det er eit mål å etablere samansette bumiljø der ulike menneske i ulike aldrar kan bu saman.

Éin bustadtype kan fungere godt ein stad og mindre godt eit anna stad. Ein god omsorgsbustad må derfor bli forma ut frå ein lokal kontekst. Eigenskapar som vil ha påverknad på det enkelte bustadprosjektet kan til dømes vere geografien i kommunane, plassering, talet på samlokaliserte bustader, tenestetilbod, det totale bustadtilbodet i kommunen med meir.

6. Heilskapsvurdering

TILBAKE

A. Vurder økonomien

Kommunen skal ha gjennomført ei berekning av både investeringskostnad og driftskostnader for sjølve bygget i år 1 og år 10. Dette kan bli brukt i vurderinga før endeleg søknad om investeringstilskot. Dette punktet må vere avklart og fylt ut før endeleg søknad, dvs. det treng ikkje vere avklart ved innsending av førespurnad.

B. Vurdering av tiltaket i ein heilskapleg samanheng

Behovsvurderingane i kommunen er baserte på kunnskap om målgruppa og eigen situasjon. Ut frå dette prioriterer kommunen tiltak som er tenkt gjennomførte for å møte målgruppa sitt bu- og tenestebehov.

Vi ber kommunen kommentere om prosjektet er ein del av den overordna strategien for å skaffe til vegar eigna bustader. Det bør gå fram korleis prosjektet bidreg til eit differensiert butilbod og større valfridom for målgruppa.